

Siyaset ve Anarşist İdealler

Jessica Flanagan

18.06.2017

Anarşizmle devletçilik arasındaki temel bir fark, anarşistlerin kamu memurlarının ahlaki olarak iktidar kullanmaya veya insanları şiddetle tehdit etmeye herhangi birinden daha fazla yetkili olduğu varsayımını kabul etmemeleridir¹. Bundan dolayı anarşistler, yetkililerin, mesela farklı yerlerde doğmuş kimselerin birbirleriyle yakınlık kurmasına mani olan resmi hudutları dayatma yetkisine sahip olmadığını müdafaa ederler. Yahut yetkililerin, bazılarının reddedebileceği belli bir kolektif projeye herkesi katılmaya mecbur etme yetkisi olmadığını kabul ederler. Bu manada, Grayson English'in bu sempozyumda ibraz ettiği gibi anarşizm ve demokrasi paralel birer ruha sahiptir. Bunun bariz emaresi ise demokrasi aynı zamanda bazı insanların siyasi idareye öbürlerinden daha çok iştirak etme hakkına sahip olduğunu reddetmesidir. Anarşizm ve devletçilik arasındaki bir başka temel fark, anarşistlerin umumiyetle, sorumsuz bir şahsın zorlama ve zorlamaya karşı haklar gibi tabii haklarının ihlalini haklı çıkarmanın çok zor olduğunu düşünmeleridir. Bu nedenle anarşistler, tüm insanların şiddet kullanmaktan veya vatandaş-

¹ Michael Huemer, *The Problem of Political Authority: An Examination of the Right to Coerce and the Duty to Obey* (Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York: Palgrave Macmillan, 2012).

larını bir şeylere mecbur etmekten eşit derecede imtina etmelerinin lazım olduğunu düşünür. Tam da bu nokta, demokratlar ve anarşistlerin kırılma çizgisidir. Demokratlar, tüm beşeriyetin siyasi şiddet fiillerinin nasıl kullanılacağını ve kendileriyle vatandaşlarının zorlanıp zorlanmayacağına ve ne vakit zorlanacağına karar verme hususunda eşit haklara sahip olduğu kanısında. Bu sempozyumda ortaya çıkan tartışmalara cevap olarak, demokrasinin anarşizmin dostu olmadığını, ancak belki bir müttefiki olabileceğini öngörmekteyim. Adil bir toplum, insanların tabii haklarına saygı duyulan toplumdur ve bu sebepten dolayı insanların tabii haklarını muhafaza etmenin ötesine geçen kanunlara tabi olanların rızasını gerektirir. Basitçe, insanların rızası olmayan bir hukuki veya siyasi nizam adaletsizdir. Bir kanuna veya siyasi nizama sadece rey vererek rıza gösterilmez, lakin rey vermekle hangi kanun ya da nizam tercih edilirse edilsin evvelden kabul edilebilir. Fakat insanlar, vatandaşlarının reyleriyle vücuda gelen kanunlar ile siyasi nizamlara da ekseriyetle önceden rıza göstermezler. Bundan dolayı, demokratik müesseseler, insanların tabii haklarının muhafazasının ötesine geçen kanunları tatbik ettikleri, bu kanunları tatbik etmek için şiddet ve şiddet tehditini kullandıkları raddede demokratik müesseselerin kendileri de insanların

tabii haklarını ihlal etmektedir. Ve işte bu sebeple prensip olarak adaletsizdir. Pratikte, şiddet ihtiva etmeyen ve bedeni haklar gibi tabii haklara saygı duyanlar için demokrasi daha da fazla zahmetlidir. Hakiki seçmenler önyargılıdır, umumiyetle feci şekilde ırkçıdır, azınlıklara düşmanca davranan ve savunmasız insanların haklarını ihlal eden politikaları uygulama olasılığı yüksektir². Bu halde çoğunluğun diktatörlüğü kaçınılmaz gibi gözüküyor. Demokratik devletler bundan başka meclisler ve mutat seçimler de istediğinden mütevellit, her nesil bir öncekinden daha fazlası aktif olmak için siyasi teşviklere sahip olduğundan, küçük ölçekte bile olsa, hükümetin genişlemesini sürdürürler. Bir başka yandan, Shawn Wilbur'un düşündüğü gibi, bazı vaziyetlerde beraber yaşayan insanlar bazı toplu kararlar almak mecburiyetindedir ve rıza veya fikir birliğini tesis etmek her zaman mümkün olamaz. Mesela, çocuklara bakma vazifesinin pay edilmesi veya tabii kaynakların dağılımı mevzularında ortaya çıkan problemler, sadece şiddetsiz gönüllülük yoluyla çözülme ihtimali düşük olan problemlerdir. Fakat yine de, William Gillis'in kolektif karar vermenin psikopatolojisine dair ilham

² Jason Brennan, *Against Democracy* (Princeton: Princeton University Press, 2016).

verici argümanının altını çizdiği gibi, grup halinde ve birbirine muhtaç insanlar tam katılım ya da fikir birliği hususunda ısrar ettiklerinde, hür ve bağımsız insanlardan müteşekkil bir toplum sürdürmek son derece güç olabilir. Konsensus, -demokrasi gibi- rıza denilse bile, kolayca kendine has bir tahakküm şekline dönüşebilir. İdeal olarak, toplu kararlar, tüm insanların tahakkümünü asgariye indirgeyecek, şeffaflık ve insani hürriyeti teşvik edecek şekillerde alınmak zorundadır. Buradaki problem, toplu karar verme için mevcut herhangi bir enstitüsyonel mekanizmanın bu ideale yaklaşım yaklaşamayacağı problemidir. Nathan Goodman, demokrasi veya serbest pazar gibi şeylerin anarşistlerin aradığı şeffaflık ve açıklık idealine ancak bir dereceye kadar benzeyebileceğini iddia ediyor. Fakat demokrasi gibi, piyasalar da bazı mülkiyet kurallarının mukaveleler yoluyla devam etmesi ve bu mukavelelerin tatbik edilmesinin sorumsuz kimselerin tabii haklarını da ihlal etmesi nispetinde idealin gerisinde kalıyor. Bu sebeplerden mütevellit, ahlaki eşitlik ve haklara saygı benzeri anarşist ideallerin, bu ideallere yaklaşan müesseselere ne şekilde dönüşebileceğini ve bu ideallerin aynı zamanda koruma için toplu karar vermenin mecburi olduğu hallerde insanların toplu karar alma sürecine girmelerini nasıl sağlayabileceğini bilmiyorum. Bu,

anarşist mütefekkirler için temel bir meydan okuma gibi geliyor bana. Sadede gelmek için, bu meydan okumaya karşı iki muvakkat cevap sunacağım.

Bir: anarşist idealler, ruhumuzu bilgilendirmek açısından değerli olabilir. Mevcut herhangi bir siyasi topluluğun bu ideallere göre tam olarak yaşaması pratikte (hatta zorunlu olarak) mümkün olmasa bile, yasaların ve kurumların tüm değerlendirmeleri. Ve yasalar ve kurumlar hakkındaki ahlaki değerlendirmelerimizi bilgilendirerek, ideallerin kendileri yine de pratik olarak faydalıdır.

İki: Piyasalar ve demokratik müesseseler, anarşist ideallere problemsiz bir şekilde intibak etmese dahi, bu idealler göz önünde tutulduğu vakit, devletleri bu ideallere statükodan daha yakın hale getirme ihtimaline sahip olabilirler. Bu şekilde, daha barışçıl ve gönüllü bir topluma giden yol, mecburen barış ve gönüllülük esaslarının dışına çıkabilir. Tehlike barizdir: demokrasi ya da piyasa toplumunun müdafileri sık sık bu uzlaşma müesseselerinin kendileri sadece müesseselermiş gibi konuşmaya başlarlar. Demokrasiye (yahut dapiyasalara) enstrümental olarak yaklaşmak, bu müesseselerin toplumu daha az şiddetli ve daha hür kıldığı derecede meşrulaştırılabilir³. De-

³ Richard J. Arneson, "Defending the Purely Instrumental Account of Democratic Legitimacy," *Journal of Political Philosophy* 11, no. 1 (2003): 122-132.

mokrasinin kendisini hür ve adil bir toplum sanmak ise, doğru bir yargı değildir.

Karşılıklı Değişim (Mutual Exchange), C4SS'nin iki manada hedefidir: Kökleri barışçıl, gönüllü bir işbirliğinde temellenen bir toplumu tercih ediyoruz ve diyalogu devam ettirme yoluyla insanların anlamasını geliştirmeye çalışıyoruz. Karşılıklı Değişim, C4SS'ün takipçileri için mühim olan meseleler hakkında konuşma fırsatları sağlar. Online sempozyumlar, geniş bir alanı kapsayan aylık tema üzerinden birbirine bağlı, birbiriyle ilişkili ve örtüşen çeşitli meselelerde fikirlerini sunan ve münazara eden çok muhtelif yazarların makalelerini ihtiva edecektir. C4SS, okuyucularımızdan gelen geri bildirimlere en yüksek alakayı gösterir. Tavsiye ve yorumlar şevkle teşvik edilir. Programımızın devam etmesi için konu ve/veya yazar tavsiye etmekle ilgileniyorsanız veya kendiniz bize katılmak istiyorsanız, lütfen cory.massimino@c4ss.org adresinden C4SS'nin Karşılıklı Değişim Koordinatörü Cory Massimino'ya email yollayın.

Anarşist Kütüphane

Jessica Flanagan
Siyaset ve Anarşist İdealler
18.06.2017

10.10.2023 tarihinde şuradan alındı: c4ss.org

Çeviri: Zagreides

İngilizce Aslı: Politics and Anarchist Ideals

tr.anarchistlibraries.net